

IZHAJA VSAKI DAN

Štebi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števi, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežju, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števi, po 5 nvč. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm, oglasnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celotno letno K 5-20, pol leta 2 60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Odbor starišev za slovenske šole

vabi na

javni : shod

ki se bo vršil

v soboto dne 24. julija

ob 8. uri zvečer na vrtu „Narodne gostilne“, Campo San Giacomo 5

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo o stanju šolskega vprašanja (poročila deželni in državni poslanec dr. Otokar Rybář).
3. Raznoterosti in spopolnitev odbora.

Na obilo vdeležbo vabi

Odbor.

BRZOJAVNE VESTI.

Nadvojvoda Leopold Salvator v Bosni.

SARAJEVO 22. Glasom poročil iz Višegrada in Etoče je bil nadvojvoda Leopold Salvator, ki potuje sedaj po Bosni in Hercegovini, predmet živahnih oči od strani prebivalstva. Hše so bile okrašene. Nadvojvoda je bil pozdravljen od občinskih zastopov vseh veroizpovedanj.

Pogreb + Don Karlosa.

VARESE 22. Danes popoldne so prenesli truplo pok. vojvode madriškega v cerkev v Casbeno kjer se je vršila pogrebna svečanost. Navzoči so bili: vojvodinja vdova, princ Jaime in princesinja Elvira, nadalje nekoliko francoskih in španskih plemenitašev, zastopniki lokalnih oblastin in mnogoštevilno občinstvo. Truplo je kakor zastopnik milanskega nadškofa, kardinala Ferrari, ob številni asistenci blagovoli mon. Nasoci. Smrtne osebe vojvode madriškega odpeljejo ob 5. uri popoldne v Trst.

Vojaški upor na Španskem.

BARCELONA 22. (Agencija Fabra.) — Moštvo onega pešškega bataljona, ki bi bil moral iti v Mehlo, je grozilo polkovniku in več častnikom z bajonet. Slednji se je posredilo napraviti zopet mir. Vojakom so bili odvzeti vsi naboji.

MADRID 22. (Agencija Fabra) Pri odhodu enega vojaškega vlaka so poskusili so-rodniki vojakov preprečiti odhod vlaka. — V zmešnjavi je bilo ranjenih več vojakov. 18 oseb je bilo aretiranih.

Nesreče na gorah.

LJUBLJANA 22. Na Trgljavu je ponesrečil dunajski učitelj Laas, ker se mu je utrgala vrh. Laas je umrl v nekaj urah.

BOLCAN 22. Nadučitelj realnega gimnazija v Kemnica Gustav Bartl je padel v Brenti v Dolomitih. Dobil je smrtne rane.

TRIDENT 22. Član avstrijskega turistiškega kluba Dünendorf iz Kemnica je padel pri plezanju na Campanile Basso in ostal na mrtu mrtve.

Najstarejši katoliški duhovnik na svetu umrl.

TORUN na Pruskem 22. V Lissovom okrožju Kūlm je umrl v starosti 102 let dekan Stanisław Machurski, ki je bil najstarejši katoliški duhovnik na svetu.

PODLISTEK.

Fran Barbo, vnet pospeševalec hrva protestantske književnosti.

Spisal IVAN STEKLASA.

Pa tudi v sami Istri so se shajali privrženci nove vere pri samem Barbotu. Juri Credić piše Ivanu Ungnadu o svojem potovanju na Kranjsko in v Istro l. 1563 iz Ljubljane, da je Štefan Konzul odšel k Barbotu na Kožljak, a sam da se je povrnil v Ljubljano (Kostrenčič, str. 150). Štefan Konzul pa poroča iz Brezovice pri Ljubljani 10. januarja 1563 Ivanu Ungnadu, da je bil pri Barbotu do 3. januarja, ter sta dogovorila delo. Ker so bili ravno takrat prazniki, niso mogli duhovniki iz cerkve na Kožljak; zato so se kasneje sešli v Pazinu ter pregledali nelo spremenili hrvaški prevod štirih poslanic sv. Pavla. Prisoten je bil tudi Fran Barbo in neki drugi hrvaški duhovnik, ki niso mogli dosti prebrati prevoda ter prosili, da se tiska čim prej. Poljila ob enem Ungnadu

Obisk bolgarskih dijakov v Carigradu. Zbližanje med Bolgari in Turki.

CARIGRAD 22. Turško časopisje pozdravlja v vnešenih člankih obisk bolgarskih dijakov in se nadeja, da bo imelo to za posledico zbližanja med Turčijo in Bolgarijo. V pozdravnih govorih so izrazili bolgarski in turški dijaki nado, da se uresniči balkanska zveza.

Kralj Peter.

BELIGRAD 22. Glasom privatnih poročil se je kralj Peter na svoji vožnji iz Gručevca v Ribarsko Banjo dvakrat lahko onesviti. Tudi sicer ni zdravstveno stanje kralja povsem zadovoljivo. Na merodajnem mestu izjavljajo, da niso o potovanju kraljevem pripela nikaka vzemirojoča poročila. Ker je pa kralj bolan na živcih, ni omedlevicam pripisovati nikake posebne važnosti.

Ministerska kriza na F., ancoskem.

PARIZ 22. Predsednik Fallieres je sklenil poveriti sestavo ministertva Bourgeoisu. Bourgeois bo jutri popoldne pozvan v palačo Elysée. Za slučaj, da Bourgeois odkloni, utegne predsednik poveriti sestavo Briand.

Novo grško ministerstvo.

ATENE 22. Javno mnenje in novinarstvo je novo ministerstvo vprejelo zelo ugledno. Listi izražajo mnenje, da zahtevajo sedanje težavne razmere na znotraj in na zunaj radikalno spremembo v kurzu politike birše vlade.

Aalesund 22. Danes popoldne je prišla semkaj jahta „Hohenzollern“ s cesarjem Viljemom.

Otvoritev tržaškega dežel. zbora.

Interpelacija dr. Otokarja Rybářa.

Dober začetek! Burna seja! Izbruhi italijanske kulture! Galerija demonstrirala proti slovenskim poslancem.

Sinoči ob 7. uri so se zbrali novoizvoljeni poslanci trž. dež. zbora na prvo sejo. Prišli so vsi razen dr. Cosulich in dr. Ruconija, ki sta se opravičila. Pod vodom v prenovljeno dvorano je bilo živahno vrveje. „Novi“, „onorevoli“, ki so prišli v salonu, so se kretali pač kakor — „novi“, gg. poslanci iz prejšnjega drž. zbora so pa stopali se-ve bolj samo — zavestno.

Točno ob 7. uri so poslanci vstopili na odkazane jim prostora. Nato je stopil gosp. namestnik princ Hohenlohe na predavništvu mesto, pozdravil zbor in pravil najstarejšega člana, g. Klodvika vit. Budia čha, da prevzame predsedstvo, a najmlajše člene g. dr. Jovipa Wilfana in dr. Avg. Arra, da prevzameta mestni zapisnikarjev.

Natlačena galerija — med drugim tudi elegantne dame — in celi zbor je nspeto poslušal. Nato je starostni

predsednik g. Budinich

izjavil, — da sprejme predsedstvo in proglasi je zasedanje novega dež. zbora otvorjenim. „Ne morem“ — je nadaljeval — „primerneje“ otvoriti tega zborovanja kakor s trikratnim „Živio“ na Nj. Vel. cesarja. (Ustal je gosp. namestnik, poslanci so molče in sede poslušali).

Nato je pozdravil zbor. Omenil je novo reformo, se zahvalil v imenu „Trg. in obrtne zbornice“, ki ima pravico voliti 4 poslance, in izrazil željo, da bi ti dve korporaciji vzajemno delovali za prosopeh Trata. Nato je proslavil prejšnjega župana g. vit. Sandri-nellijs, ki je t. l. liko let posvečeval svoje moči tej zbornici in mestu. Svoj nagovor je starostni predsednik zaključil z besedami: Poziv-lam nove g. kolega, naj jim bodo starejši v vzgled, a oboji naj se trudijo za blagor domovice. „Nebo pa naj blagoslovja naše skupno delo za to lepo občino in deželo, za to krasno mesto Trst in za njega nič manj vabljivo in delavno okolico. Pozivlam Vas k usajemnemu delu“. (Dobro). Potem so sledile

volitve komisij

za overovljenje mandatov. Za mesto je bilo izvoljenih sledečih pet poslancev: Brocchi, Morpurgo, Spazzal, Vidacovich. Z. noli; za okoličico pa: Cerniaz, Cosulich, Mrach, Pincherie, Slavik.

Zatem je g. predsednik izjavil, da so poslanci dr. Rybář in tovariši vložili na Njeg. Jasnost gosp. namestnika Hohenlohe interpelacijo glede zadnje cestne internacionalne dirke Trst-Krmin-Trst. (Interpelacijo prinašamo na koncu poročila).

Pričenji z mekljici je galerija postajala vedno nemirnejša. Žvižgali so in kričali, da je bilo veselje. Vse demonstracije pa se je udeležila le galerija, poslanci so bili mirni. Toda tudi na galeriji so se pričeli socialisti, ki so hoteli poslušati, pričakati z liberalci, ki so kričali: fora, fora, abbasso i sciavi. Naši poslanci so odgovarjali: Che cultura, che educazione! Nato zopet huronski kriki, vskliki, ki se obično razlegajo po smrdljivih ulicah našega lepega „starega mesta“. „Basta, basta; šior presidente, non ghe par, chelbasta?“ so kričali ali g. dr. Wilfan je čital s svojim sonornim glasom interpelacijo tako močno in s takim krasnim izgovorom, da je galerija za hip utihnila. Nato se je hrup ponovil, a interpelacija je bila že pri kraju.

Ob 7 in tri četrt je predsednik zaključil sejo.

Italijanska „liberalna“ galerija je žvižgala, vpila „Evviva“ in krulila tisti: „Nella patria di Rossetti, no se parla che talian“. Odgovarjali so jim socialisti s svojo: „Bandiera rossa la trionferà“. Tega zmešanega petja, ali bolje tuljenja, kričanja in žvižganja ni bilo ne konca ne kraja. Zares: točna slika 2000-letne kulture.

Pred magistratom je bilo zbranih vse polno ljudi. ki so deloma aplavdirali deloma žvižgali odh. j. otičim poslancem.

Lep dogodek: Ko se je na g. avnih vratih magistratne palače prikazal dr. Slavik, so ravno vsi vpili „abbasso i sciavi“. Hudomušni g. dr. Slavik je dvignil palico in klobuk in zakričal (seve ironično): „Evviva la cultura italiana“, „Evviva!“, na kar so se mu vsi reveži odzvali v lepem koru!!

Nato je prišlo 32 redarjev, da napravijo mir, ki se pa sicer ni kalil. Le kakih 150 socialistov je po „Corcu“ prepevalo socialistično himno.

No, začetek je lep, interesant, zares jako zanimiv. Če pojde tako naprej... Pa še hočejo imati Tržačani... vseučilišče!!

* * *

znajo le ta pismana (Kostrenčič, str. 195 do 197). Ivan Ungnad je hrepnel, da razširi v hrvaškem jeziku tiskane knjige, ter se je obračal na vse strani, kjer se je nadejal najti prevržencev in pomagačev za to delo. Tako se je obrnil tudi na vlastelina Adama Langemantela v Kostelu. Le ta mu je odgovoril, da je trgovina s protestantskimi knjigami slaba; na Turško gre prav malo knjig, ker je ves kraj do Bosne pust, pa tudi sama Bosna opustošena. Le z Reke bi se moglo kaj več knjig prodati, ker je Reka v trgovski zvezi z Dalmacijo, posebno z Dubrovnikom, Trgirom in Šibenikom. Ungnad naj se zato obrne na stotnika Barbota, ki bi v tej stvari gotovo rad pomogel (Kostrenčič, str. 85). Ungnadovo pismo stotniku Barbotu res ni bilo brez vpeha, kajti protestantske knjige so se razpečavale od tega časa tudi po Dalmaciji, kakor smo že zgoraj omenili.

Tudi Štefan Konzul piše Ivanu Ungnadu 3. januarja 1563 ter se toži na knjigovezca, da ne veže hrvaških knjig, a kar jih je vezanih, jih sprejema Fran Barbo na račun; evangeliste prodaja po 20 reparjev, postilo po goldinarju, locus in angburško konfesijo vezano po 10 ali po 12 krjarjev.

Klobner hoče poslati k Barbotu na Reko

Nova zbornica je preurejena, ker ima sedaj prostora za 80 posl. Naši poslanci sedé na desni (kakor prej) v treh vrstah in sicer: v I. gg.: Sancin, dr. Wilfan, Miklavac, v II. gg. dr. Martinis, dr. Pertot, dr. Slavik, Bje-kar, v III. gg. Martelanc, Goriup, dr. Rybář, Pertot, Ferluga. Socijaliste so potisnili čisto v zadnjo vrsto. Socijalistični poslanci so prošli včeraj na slavnostno otvoritev z rudečimi nageljni v gumbnici.

Italijan. liberalci so imenitni pisaki. Včeraj zvečer so vsaj to pokazali. Ali ališalo! se je tudi tiste lepo doneče „Sirene“, poleg tega tuljenje bijen, kričanje onemoglih — sploh vse nebeske melodije so se razlegale po dvorani. In ko jih je kak stavek interpelacije prav pičil, odprli so vse registre in kakor majestetične orgle je donelo po sobani. „Fora con lori“ so kričali. Naj gledajo, da se drugi iz preda. stola ne bo zakričalo: „fora con lori“, kajti v tako delo menda ni poklicana galerija! Sicer pa so si mislili slov. poslanci, ki so gledali te suroveže: „las è pur che i canti i subì, che i fazi pur dispetti...“ mi pa ostanemo, ker nas je narod poslal sem.

INTERPELACIJA

deželnozbornskih poslancev dr. Otok. Rybářa in tovarišev na Njeg. Jasnost, princa Hohenlohe-Schillingfursta glede dogodkov povodom kolesarske dirke Trst-Krmin.

Dne 18. t. m. se je po naši okolici in bližnjih okrajih vršila kolesarska dirka, katero je radi gotovih dejstev, ki so se baje za časa iste prijetnosti, tukajšnje lokalno italijansko takozvano liberalno časopisje izkoristilo, da očrni Slovence sploh ter na naj-nasilnejši način naščuva mestno prebivalstvo izlasti proti okoličanom.

Zatrjuje se namreč, da so nekateri kmetje, vračaje se iz Trata s svojimi vozički na roko, iz zlobnega namena zapri pot kolesarjem, da so isti valed tega padli, ter da so kmetje lučali kamenje na osebe ki so prihiteli kolesarjem na pomoč. Nadalje, da so slovenski kolesarji na več krajih natrosili po cesti žeblje.

Trčena in temu sledeči prepri med kmeti in kolesarji se dogajajo v vseh deželah in tudi v Italiji, izlasti ko dirjajo kolesarji po cestah kakor bi bili obvedeni, stavljačev v resno nevarnost ne le svoje lastno, ampak tudi življenje pasantov. Nikomur ne pade na misel, da bi ikal pri tem politične razloge. Le tržaškemu italijanskemu časopisju je bila pridržana sijajna ideja, da se je poslužilo tudi te prilike, v svrhu propovedavanja krizaške vojne proti Slovincem, katere je ob tej priliki obsipalo z najinfamnejšimi klevetami.

In vendar bi se ne bilo čuditi, ako bi tudi našim kmetom prešla potrpežljivost, ko vidijo na svojih cestah trume nebrzdanih dirkačev, in ko vidijo v nevarnosti svojo osebno varnost in svoje vozičke, ki jih z velikim trdom vlačijo po rebrih naše okolice, da donasajo mleka v Trst. Ne bilo bi se čuditi, kajti ceste so določene za redni in pravilni promet oseb in blaga, ne pa za take bravure.

Švica, ki se jej gotovo ne bo očitalo nazadnjaštva, je kar na kratko zaprla svoje lastne ceste udeležencem avtomobilističnih dirk.

In s popolno pravico. Ako kak vbogi kcc-jaž malo hitreje požene svoje kljuse, takoj so za njim policisti in orožniki, ter ga globijo; ali ne bi se moglo za kolesarje, ki tvorijo s svojimi nebrzdanimi dirkami resno

iz Kranja knjigovezca, da hitro ureže nekoliko knjig. V Gradišču se je našel mož, pripravljen prenašati knjige od duhovnika do duhovnika, vse na račun Barbota. Štefan Konzul se je nadejal, da stori Barbo tudi na Reki, kar bo mogel, da se razproda čim več knjig (Kostrenčič, str. 154—155). Knjigotržec Kirchberger se toži Ivanu Ungnadu iz Ljubljane 8. decembra 1563, da se z Barbotom čisto dapijuje, koliko in kakršnih knjig boče in kako naj se mu vežejo. Toda dozdaj ni dobil od njega še nobenkrat pravega odgovora, razen, kar je zvedel po Crediću, ker je gospod po naradi preobložen z opravki. Prodaja je sploh slaba, knjige se sicer naračajo ali ne plačujejo. Tudi Franc Barbo ni točen plačnik (Kostrenčič, str. 211—214). Bržkone se je zahtevalo v tem pogledu od Barbota preveč gmotnih žrtv, kajti, kakor je bil zavzet za to novo književno podjetje, se gotovo ni plašil primernih stroškov; to nam dokazujejo prejšnje navedbe. — Zahteve so bile pač prekomerne, da jih Barbo ni mogel izpolnjevati pri vsej dobri volji. Vseka-kor pa si je Fran Barbo naša književni zgodovini kakor njen vnet pospeševalec ohranil čast in spomin. (Zvrčitek.)

nevarnost, uporabiti §§ 427 in 431 kaz. zakonika?

Ako si hočejo gospoda kolesarji zlomiti vrat, svobodno jim, ker po zakonu ni zabranjen samomor, ali naj svoje dirke prireajo v dirkališčih, kakor so delali to pred nekoliko leti, in naj puste svobodno in varno pasajo na cestah tudi tistimi, ki morajo hoditi po njih, da si zaslužijo svoj kruh.

To smo omenili v dokaz, da namišljeni konfikt s kmeti, tudi če bi se bili res pripetili, ne opravičujejo onega izbruha narodnega sovraštva in onih infamnih napadov na okoličane, kakor jih je bilo te dni čitati v italijanskih tržaskih listih.

Iz informacij, ki so jih podpisanim dale privatne osebe, izhaja pa, da so listi zvaliči krivdo omenjenih dogodkov na Slovence, popačili dejstva na vprav neverjeten način.

Kar se tiče predvsem trčenja s kmeti, je vso krivdo zvaliti na kolesarje, ki se niso bodisi radi naglice, s katero so dirjali naprej, bodisi z njih malo umestnimi kretanji, znali ogniti osebam, ki so jih srečavali. Treba je mnogo zlobe, ako se osumišti siromašne kmete, da so navlašč zaprli pot z vozičkom, ki znači za njih mnogokrat kakor malo imetje!

Glede vprašanja potrebnih žebijev po cesti, je treba naprej naglasiti, da so se dirke vdeležili tudi člani slovenskega kolesarskega društva „Balkan“, in da so žebiji poškodovali tudi njih kolesa. Oni bi se torej udeležili morda kolesarske dirke edino, da si pokvarijo lastna kolesa?

Kako absurdno in zlobno je pa sumnjičenje italijanskega časopisa napram slovenskim kolesarjem, je razvidno že iz pazljivega čitanja člankov samih.

V enem teh člankov se zatrjuje n. pr. da je neki člen kolesarskega kluba „Sempere avanti“ zvedel od nekega krčmarja na Nabrežini, da sta žebije natrosila dva slovenska kolesarja, znana kakor običajalca „Narodnega doma“.

Ako se jih je tako poznalo, da je krčmar na Nabrežini vedel celo za kavarne, v katero zahajata, zakaj se jih kar naravnost ne imenuje?

Naj si bilo kakor hoče, je v interesu vseh in posebno v interesu Slovencev, da pride resnica na dan ter da se pozove na odgovornost one, ki so res krivi; kakor je tudi želiti, da se zaustavi ona pač malo plemenita hujkanja mesta proti okoličani.

V tej želji se je prvopodpisani že obrnil na Vašo Jasnost s prošnjo, da se takoj odredijo preiskave.

Sedaj si podpisani dovoljujejo prositi Vašo Jasnost:

- 1) ali so že pričela tozadevna poizvedovanja;
- 2) ali so oblastnike že ugotovile če in v koliko so utemeljene obdolžitve, naperjene proti Slovencem v obče proti količanom posebej?

Slede podpisati.

Istrski deželni zbor.

KOPER 22. — Po tihni maši v sosednji cerkvi zbrali so se poslanci — 43 po številu v primerno pripravljeni gledališki redutni dvorani, ki jo je dala na razpolago mestna občina koperska.

Namestnik je govoril najprvo italijanski in potem ponovil isto hrvatski.

G. namestnik princ Hohenlohe je prijavil deželni zboru, da je cesar imenoval dra. Ludovika Rizzi-ja deželnim glavarjem, dra. Matko Laginja pa njegovim namestnikom.

G. namestnik je na to pozdravil deželni zbor, predstavil novoimenovanega deželnega glavarja in njegovega namestnika ter jima čestital. Ob enem je čestital tudi deželi in deželnemu zboru, ker bosta na čelu deželne autonomne oblasti dva tako zaslužna moža.

Deželni zbor, ki se je danes sestal na prvo zasedanje, je prvi, ki je posledica novega zakona in on (namestnik) je uverjen, da so si vsi svesti važnosti trenutka. Bilo je premagati mnogo težkoč prej nego se je doseglo sporazumljenje. Ali hvala energiji in previdnosti najboljših mož obeh narodnosti je bil pa slednjič zakon vprejet enoglasno. Misel, ki je prešinjala zakonodajalca, je bilo razširjenje volilne pravice, želja, da bi se tudi najširšim slojem ljudstva dovolilo sodelovanje na upravi dežele ter misel, da bi dobilo do mira med obema narodnostima, ki naj bi se našli na skupnem koristnem delu na gospodarskem polju ter da bi v medsebojnem sporazumljenju rešili velika narodna vprašanja v deželi.

Dalje je namestnik izrazil željo, da deželni zbor ne pozabi nikdar temeljne misli ki je bila vodilna na sestavi volilne reforme, ker le tako je upati, da se doseže dobro za potrebe dežele in hvaležnost ljudstva bo poslanecem zagotovljena.

Tega ne treba praviti — je nadaljeval namestnik — kako potrebno je skupno delo. Vsaki prebivalec te pokrajine — naj je te ali one narodnosti, tega ali onega stanu — vam poreče, kako hrepeneče pričakuje dežela gospodarske pomoči. Govornik se je spominjal suše v zadnjih letih, vinske krize, ki uničuje najbolj vir dohodkov dežele, vremenskih katastrof, ki so zadnja leta zadele težko izkušeno deželo.

Pa saj sami poznate — je vzkliknil namestnik — ta žalostna poglavja in smem se nadajati, da pritrdi tudi deželni zbor mojemu

menjenju, da se take težke krize morejo odpravljati le složnim skupnim delovanjem. Vlada pa se bo vsikdar v polni meri zavzela svoje dolžnosti, da podpira vaše delo.

Mani samemu — je zatrdil namestnik — ne bo le v prijetno dolžnost, da pazno sledim vašim razpravam, marveč bom vsikdar radostno pripravljen, da vse svoje moči stavim v službo dežele.

Ko je namestnik predstavil vladnega zastopnika, dvornega svetnika Fabianija, sta deželni glavar in njegov namestnik položila slovesno obljubo v roke cesarskega namestnika.

Predsedstvo je prevzel deželni glavar dr. Rizzi ter se zahvalil za najvišje imenovanje. Ob enem se je zahvalil namestniku za pohvalo, ki mu jo je izrekel v svojem govoru, ter zagotovil podporo, na katero zamore toliko bolj gotovo računati, ker je g. namestnik pri posvetovanju in sklepanju o volilni reformi najbolj pokazal, da mu je na srcu blagor dežele in da si resno prizadeva, poveči vmes s svojo podporo, kjer potreba.

Tekom daljnjega svojega govora je izrazil deželni glavar nado, da se bo deželni zbor lotil sedaj složno, in izogiba se vsem narodnim trvenjem, važnih nalog, ki ga čakajo. To pa tembolj, ker pričakuje od težkih udarcev usode zadeto prebivalstvo s polno pravico složno in plodonosno delovanje deželnega zbora. Deželni glavar je zaključil svoj govor z evriva-klicem na cesarja, čemur so se odzvali Italijani v italijanskem zevviva- in Hrvati in Slovenci z živio-klici.

Namestnik deželnega glavarja dr. Laginja so je zahvalil najprvo v hrvatskem in potem v italijanskem jeziku na najvišjem imenovanju ter namestniku na pohvali, katero mu je izrekel. Zagotavljal je, da si bo prizadeval postopati strogo nepristranski, ako bo slučajno moral prevzeti predsedstvo deželnega zbora. Na to so podali poslanci obljubo in sicer italijanski v italijanskem, slovenski v hrvatskem jeziku. Potem ko sta bila izvoljena tajnikoma posl. Festi in dr. Pesante in so bili izročeni spisi, zadevajoči ugovore proti veljavnosti devetih mandatov, (in sicer proti volitvam Slovencev v koperskem in onim Italijanov in Hrvatov v Pazinskem okr.) iz sedmih članov obstoječemu verifikacijskemu odbeku, je bila seja ob 12. uri popoldne zaključena.

Prihodajo sejo se naznani poslancem pismeno na dom.

Lepo je pozdravil namestnik princ Hohenlohe novoizvoljene deželne poslance istrske, ki so se bili sestali danes v Koprju v svojo prvo sejo. Jako lepo in prijetno. Sicer smo navajeni, da čujemo o takih prilikah od predstaviteljev vlad vae polno praznih fraz o lojalnosti, patriotizmu in ne vemo kaj še, samo o ljudstvu in ljudskih potrebah ne čujemo o takih prilikah iz ust vladnih funkcionarjev nič, ali pa skoro nič.

Namestnik princ Hohenlohe je v tem oziru izjema. Menda edina izjema med avstrijskim namestniki. Pri njem ni nič onih nepotrebnih vsakdanjih fraz, ni one šablonske banalnosti, kakoršne smo sicer navajeni pri visokih državnih funkcionarjih. Na kratko rečeno: Namestnik princ Hohenlohe kaže tudi takrat, ko mora javno nastopati imenom vladarja in države, da mu ljudski bligor ni prazna fraza. Želja, da bi se pomagalo ljudstvu odseva tudi iz njegovega današnjega govora, kojim je pozdravil deželni zbor. Želimo samo, da bi njegove dobromišljene besede ne ostale glas vpijočega v puščavi!

Tudi dr. Rizzi je lepo govoril. Da mož zna sladko govoriti je znano. A besede so le besede. Izrekel je pač željo, da bi se zbornica izogibala narodnih trvenj, a ni imel toliko takta, da bi bil spregovoril tudi v jeziku manjšine, ki zastopa večino prebivalstva. A ne samo to! Dr. Rizzi je voditelj italijansko-liberalne stranke, ki ima večino v zbornici. Za plodonosno delovanje pa je potrebno ne samo, lojalnost manjšine napram večini, ampak še bolj lojalnost večine napram manjšini. Dolžnost dr. Rizzi-ja bi torej bila, da upliva na svojo stranko v smislu da mora spoštovati to najvišje parlamentariško načelo. A italijanska večina je pokazala svoje konjako kopito že s tem, da je izvolila zborničnima tajnikoma dva Italijana, da-si bi zahtevala že najpriminitivnejšo uljudnost da se izvolijo tudi enega člana manjšine. Že tu so pozvali Italijani, da bi hoteli ostati tudi nadalje izključni gospodarji.

Državni posl. dr. Rybář o položaju.

(Govoril na javnem shodu dne 18. julija 1909 v „Narodnem domu“ v Trstu.)

(Dalje.)

Obstrukcija in mi.

Mi torej nismo dobri Avstrijci in Bienenrothova vlada si šteje v posebno zaslug, da je to razkrila. In če bi se bilo tudi posrečilo rešiti trgovinske pogodbe, vlada bi se bila še posebno hvallala, da je morala to doseči v kljub Slovanom. Ravno to pa smo morali mi preprečiti in pokazati Bienenrothu, da brez nas nič ne more. Tako je prišlo do obstrukcije. To sem presojal jaz vedno objektivno in hočem tudi v naprej brez ozirov na deano in levo v naših domačih preprih. Kakor doslej, želimo, da bi mi ostajali ob presojanju važnih vprašanj nad domačimi strankami in

da prirejamo svoje postopanje tako, da bo čim bolj služilo novodnemu interesu. Vaše pritrdjevanje mi pravi, da želimo vsi, da ostane kakor smo bili doslej nasproti domačim prepriom, nepristranski sodniki in prijatelji!

Mnogo se razpravlja o vprašanju: ali je bila obstrukcija potrebna? Ali je bila koristna? Glede teh vprašanj se menenja križajo. Tu moram nekaj omeniti, kar je še posebno dovedlo do navkrižij. Ob glasovanju o proračunu, je zaprosila četorica dalmatinskih poslancev, da bi se smela odstraniti, da ne bi jim trebalo glasovati proti. To svojo prošnjo so utemeljevali naglaševaje, da je v letošnjem proračunu določeno toliko za Dalmacijo kakor še nikdar doslej. Odkrito povedano: mene niso prepričali s tem razlogom! Če hoče vlada sedaj — potem, ko ni v 100 letih prav nič storila za Dalmacijo — res kaj storiti, ne dela drugega, nego svojo prekleto dolžnost. Nobene pokrajine v državi ni državna uprava tako zanemarjala kakor ravno Dalmacijo. — Francozje so v par letih storili več, nego Avstrijci v 100 letih. — Jaz vem, da se je ob neki priliki priznavalo od visoke strani, da je škoda, da niso Francozje vsaj par let več ostali v Dalmaciji.

Ali, če je vlada stavila v proučn tudi kaj za Dalmacijo, je storila to tudi v lastnem interesu. Dalmacija je sosedinja onima dvema pokrajinama, ki smo ja ravnokar anektirali. Kaj bi rekla Evropa, če bi država Dalmacijo še nadalje tako zanemarjala? Evropa bi rekla opravičeno: „Niti svojih starih pokrajin ne znate administrirati, kako hočete še nove?!“ Vlada je morala storiti kaj za Dalmacijo že radi svojega ugleda. Oni 4 dalmatinski posl. so pozabili še na neko drugo važno dejstvo. Na to namreč, da je ta proračun sestavila že Beckova vlada! Če bi bili torej Dalmatinci komu hvale dolžni, bi jo bili Becku, kajti Bienenroth je popolnoma nedolžen na tem. To je moje mnenje. Sicer pa jaz spoštujem vsako prepričanje.

Sedaj pa treba resnici na ljubo priznati, da se je tudi od strani „Slov. kluba“ napravila pogreška za zahtevo, da oni 4 poslanci morajo glasovati proti proračunu in da se ne smejo absentirati. Nikdo ne bi bil tega opazil in ne bi bilo prišlo do konfliktov, ki jim je sledil izstop onih štirih poslancev iz „Zveze“. Grešilo se je torej na obeh straneh in je prišlo do nepotrebnega konflikta.

Kar se tiče obstrukcije, se gotovo nikdo ne navdušuje zanj principijelno. Ali je slučajev, ko se je more in mora uporabiti. Saj so letos — kakor sem že omenil — celo vladne stranke obstrairale v obrambo krivične stvari. Slovanski obstrukciji pa je bil namen, da odvrne krivico!! Ali tu moram odkrito izjaviti, da tudi oni našincev, ki niso bili prijatelji obstrukcije, ne bi smeli sedaj napadati in tako oistro obojati, ker so poprej, ko se je obstrukcija že vršila, vsi molčali. Na drugi strani pa moram zopet priznati, da so ni, ki so vodili obstrukcijo, grešili s tem, da nas drugih niso obvestili in so brez nas vrgli svoje predloge na mizo zbornice. To ni bilo prav. Jaz bi se sicer — to priznavam odkrito — ne protivil obstrukciji! Saj sem že rekel, da v borbi proti taki vladi, kakoršna je Bienenrothova, treba uporabljati tudi najostrejša sredstva!

(Zvršetek poročila smo morali odložiti na jutri.)

„Veleizdajniški proces“

v Zagrebu.

(100. dan razprave.)

Zagreb 21. VII.

Nastić pred sodiščem.

Zadnja dva dneva razprave sta bila izpolnjena po poročilih obeh grafologiških strokovnjakov, prof. Reića in prof. Müllerja o obeh eksemplarih „revolucionarnega statuta“ in nekaterih drugih dokumentov, ki jih je priušel Nastić. Glede 1. eksemplara sta grafologa ugotovila, da je od Milana Pribičevića, ki je nadporočnik v srbski vojski. Drugi dokumenti so bili na predlog drž. pravdnika izročeni strokovnjakom „za nadaljno proučevanje“ v namen ugotavljanja, kdo jih je pisal.

Branitelj dr. Hinković je danes nadaljeval z izpraševanjem Nastića. Mejd glavar ga je vprašal, da-li je on (Nastić), izjavil v Zagrebu uredniku Krausu, da ga črnogorska vlada še danes plačuje za različne politične službe? Predsednik pa ni dovolil tega vprašanja, kar je izzvalo veliko razburjenje v dvorani.

Potem je branitelj dr. Hinković čital izjavo nekega Protića, v kateri leta izjavlja, da je neki Črnogorec Jovičević, „zaupnik in konfident“ Nastićev (kakor ga ta poslednji sam imenuje), hotel njega (Protića) pragoovoriti, naj vstopi v službo črnogorske vlade kakor špijon, a prvo njegovo delo naj bi bilo, da spravi bombe iz Srbije na črnogorsko mejo.

Ker Nastić na to vprašanje ni hotel dati nikakega odgovora, je prišlo do živahnih kontroverz mej državnim pravdnikom in drom Hinkovićem. Ko se je predsednik vmešal v ta prepir, mu je državni pravdnik zaklical v razburjenju „Pet“, kar je provzročilo

veliko veselost. Branitelj dr. Hinković je čital na to članek dra. Friedjunga iz „Neue Freie Presse“, v katerem je rečeno, da je Nastić svoje dokumente prodal hrvatski vladi. In vprašal je, ali baron Rauch plačuje pričo, kakor je on (Nastić) pripovedoval nekemu Mandiću? Nastić: „Naj se dra. Friedjunga pozove kakor pričo, a z Mandićem je bila le šala!“ (Veliko gibanje). Branitelj dr. Hinković je dokazal Nastiću več protislovij v njegovih izpovedbah. Po nekaterih vprašanjih ni hotel Nastić več odgovarjati branitelja. Ko je predsednik dal priči pravi, je vprašal dr. Hinković predsednika: kako to, da o zaslišavanju Nastića ni izšel še noben stenogram, da-si mora biti po zakonu že v 48 urah priložen aktom? — Predsednik: „Radi tehničnih težav.“ Branitelj dr. Hinković: „Ta težava si je lahko predstavljati!“ (Velika veselost). Predsednik je posvaril branitelja in občinstvo.

Predsednik je odredil malo pavzo, po kateri je državni pravdnik predložil predsedniku ovrabo, da mu je (drž. pravdniku) branitelj dr. Budisavljević mej kontroverzno z drom Hinkovićem zaklical: „Ako bi mi priobčili vse informacije o drž. pravdniku, bi ta ne mogel biti več drž. pravdnik.“ On, drž. pravdnik, da bo radi tega sedno postopal proti dru. Budisavljeviću, vendar zahteva radi tega tudi brambe od strani senata. Vled tega je prišlo do ojatrega prerekanja mej drž. pravdnikom in branitelji. Senat je naložil branitelju dru. Budisavljeviću 200 K globe. Nastić je konstantno odrekal vsaki odgovor na vprašanja dra. Hinkovića. Ko mu je ta poslednji dokazal, da je — Nastić — v svojih brošurah in izpovedbah navajal krive dokumente, je skočil Nastić razburjeno po konci; istotako drž. pravdnik, ki je s petijo nabijal po mizi. Nastić dru. Hinkoviću: „Zmotil sem se bil v koledarju, sicer pa me puščajte na miru se svojimi informacijami. Po mojih „informacijah“ ste vi pred svojim kratom sterilno umorili.“ — Branitelj dr. Hinković (ki je bil poprej žid): „Dobro, če hočete vedeti, jaz sem krščen žid. To bodi povedano ob enem tudi drž. pravdniku, ki je tudi že govoril o tem.“ — Na vprašanji dra. Hinkovića: kdaj je Nastić dobil 3000 K od črnogorske vlade; kdaj je Nastić pial cesarju Franu Josipu grozilo pismo, v katerem je žugal z bombami in revolucijo v Bosni in o katerem pismu je govoril tudi profesor Masaryk v avstrijskem državnem zboru: na ti vprašanji predsednik ni dovolil odgovora! (To je vsakako jako zadržljivo).

Opoludne je odredil predsednik pavzo pol ure.

Po pavzi je stavil branitelj dr. Hinković Nastiću razna vprašanja o „revolucionarnem statutu“. Čudno je, da so glasom napovedeb in izpovedeb Nastića, kakor tudi po „statutu“ v tej organizaciji dobili svoje mesto tudi Slovenci!! Ne more torej iti za kako „velikoserbsko akcijo“, ker bi Srbi — naj se že računalo kakor hoče — ostajali vedno v manjšini nasproti Hrvatim in Slovencem. Nastić bi bil mogel svojo trditev o revolucionarnih načrtih „Slovenskega juga“ prirediti z veliko večjo verjetnostjo, ako bi bil govoril o kaki „jugoslovanski“, ne pa „velikoserbski“ akciji. Kako nam tolmači to? — Nastić: „Saj sem že govoril o tem!“ Predsednik: „Da, to je že pojasnjeval!“ (Veselo). Dr. Hinković: „Nastić ni še nič rekel o tem. Naj se le pogleda v stenogram!“ Predsednik: „O tem ne dovoljujem govoriti.“ (Hrup in veselo). Prišlo je do opetovanih kontroverz mej drž. pravdnikom, pričo, predsednikom in braniteljem drom Hinkovićem. Na več del vprašanj Nastić ni hotel odgovarjati. Med občinstvom in obtoženci je prišlo do besedi, radi česar je predsednik obtoženca Zukanovića in Mitrića dal odpraviti iz dvorane.

Nadaljevanje razprave jutri.

Dnevne vesti.

Ne puščamo se žaliti! V soboto prišel je neki tak slovenski odvetniški uradnik v oddelku XIII. tuk. c. kr. okrajne sodnije za civ. stvari prijaviti neko rubež. Ker je bila stvar nujna, zahteval je, da se ista nemudoma izvrši. — Seveda je zahteval to v slovenskem jeziku. Uradni sluga gosp. Borri je pa rekel: „Qua La parli italiana!“ Mi vprašamo tega moža: ali je on tu za stranke, ali so stranke zanj? In če ne zna jezika, ki bi ga moral poznati v državni službi, naj bo vsaj ponižen, naj molči in naj ne žali! Če pa to ni res, kar objavljamo tu, naj pride v uredništvo, kjer mu postrežemo z imenom — gospoda, kateremu v obraz je na opisani način žalil naš jezik in našo narodnost.

Zavezniki v podlosti. Italijani in Nemci so si sicer čisto v lahkih kakor se pač dogaja med najstirnnejimi — sovražniki. Ali nekaj jih vendar zopet in zopet združuje v jedno falango; a to je sovražstvo proti nam Slovencem. Ko gre proti nam, se kar natecajo, kdaj bo nevarnejši in brutalnejši.

Ta prizor se ponavlja tu li sedaj. Zbrane podile duše v graški kloaki „Grazzer Tagblatt“ porabljajo tudi dogodke minole nedelje na kolesarski dirki, da z nevarnostjo, kakoršna je zmožen pač le takov pangermanski podiv-

janec, lažejo in obrekujejo naše ljudstvo.

Te moralne propalice še multiplicirajo laži, ki jih je zagrabil „Piccolo“ v svoji brezvestnosti. Priporočajo, da so kar cele množice slovenskih kmetov stopile kolezarjem nasproti, in da so vozičke prevezili čez ceste. In mesto da bi bili — pripoveduje germaniki lopov dalje — pomagali do smrti pobitim in onesvestelim kolezarjem, so jih še z agramovali pljuvali nanje in jih kamenjali!!

Človeku se vpenja duša v ogorčenju nad takim lopovstvom teh nemških korespondentov.

Če že italijanski žurnalisti lažejo in krađejo dobro ime jednemu celemu narodu, pa menijo te nemške barabe, da so dolžne italijansko-nemški — kulturni sorodnosti, da lažejo še huje, da se še brezsrčneje maščujejo nad ljudstvom, ki jim ni storilo nikoli nič drugega, nego da jih mora kakor državne uslužbenke tudi ono — pomagati rediti!!

Pfaj taki duševni pokvarjenosti, ki jej ni nobena stvar sveta, da le more ugajati svojim podirjanim instinktom!! Italija in Nemci se sicer sovražijo med seboj, si razbijajo tudi glave, streljajo iz revolverjev eden za drugega, ali ko gre proti nam, jih v hipu združuje — kakor oni pravijo: sorodstvo kulture, v resnici pa: zdivjanost brutture. Podajajo si roke v blatu podivjanosti. Za njih veljajo v polni meri besede Heinkeja:

Selten habt ihr mich verstanden — Selten auch verstand ich euch — Nur wenn wir im Kot uns fanden, — So verstanden wir uns gleich!!

Izbruhi bestijalnosti. — Kako se vedejo sinovi 2000 letne kulture, nam pojasnjuje sledeči napis v kopeji gosp. Postogna v Miljah. Neki pobalin, podla duša, je na steni izbice (kabine) št. 2 s svinčnikom napisal: Guerra ali Slavi! uccidere uno Sloveno non e delitto (Boj Slovanom! Slovenca ubiti ni zločin). Ubogi Dante! Gotovo nisi mislil ko si veliko kulturno delo svoje ostavil svojemu narodu, da bo isto rodilo tako gnjil sad, da bi izvestni potomci troji tako degenerirali kakor so.

Prispevek k našemu mestnemu gospodarstvu. Pišejo nam iz Barkorelj: Ob obrežju med Čedadom in Barkovljami se hodi kopat na stotine ljudi iz Barkorelj, Rojana, s Trstenika in Grate in celo tudi iz mesta. Za vse to prebivalstvo naše občine ni niti jedne javne kopelji. Tako se ljudje kopljejo brez vsakega nadzora, kar je spojeno z veliko nevarnostjo celo tudi za življenje, na vsaki način pa na škodo javne morale. Naši mestni mogotci imajo pač na kupe denarja za razne prireditve, regate na morju, avtomobilske dirke in slično — za nujnejše potrebe lastnih občanov pa nimajo nikoli denarja.

Leta in leta že prosimo, da bi se nam priredila jedna javna kopel, ki bi v vsaki stali — da ali ne — kakih 1000 K na leto in bi bila v veliko korist v zdravstvenem pogledu.

Ravno včeraj popoldne se je dogodil tankav vletragičen slučaj: vtonil je na kopanju 9-letni sin spoštovane družine Špangher!! Ali je njim morda javno zdravje — telesno in duševno?! Oni imajo svojo skrb in občinski denar za druge več ali manj — nepotrebne stvari.

Našim okoličanskim zastopnikom polagamo na srce, naj zastavijo vse svoje sile, da se odpomore gori omenjenemu kričečemu nedostatku.

Razpis novih volitev za goriški deželni zbor. Uradni list je včeraj objavil razpis novih volitev za goriški deželni zbor, ki se bodo vršile, kakor smo že poročali, v dobi od 26. septembra do 31. oktobra t. l.

Društvo poštinih uradnikov. Tržaška podružnica društva poštinih uradnikov priredi v petek, dne 23. t. m. v vrtni restavraciji „Berger“ pod gradom družbeni večer, na katerega so vabljeni vsi državni poštini uradniki. Dnevni red se glasi: 1.) Nedeljski pol čitek. 2.) Svobodni predlogi. Začetek ob 9 uri zvečer.

Dne 6. avgusta t. l., povodom navzočnosti društvenega predsednika, kontrolorja Fibicha z Dunaja, se namerava prirediti drugi družbeni večer; v nedeljo, dne 8. avgusta t. l. se bo pa vršil v Ljubljani sestanek poštinih uradnikov iz okrajev tržaškega in grškega ravnateljstva. Vodstvo podružnice vabi svoje člane, da se udeležijo tega sestanka v čim večem številu.

Kelih ukraden iz stolne cerkve v Kopru najden. Uradništvo „Piccolo“ je na tajinstven način prišlo v posest dragocnega kelih, ki je bil poleg raznih drugih cerkvenih predmetov vkraden iz zaklada stolne cerkve v Kopru v noči od minolega petka na soboto. Kelih je k sreči še netaknjen in je bil v sredo popoldne izročen stolnemu proštu koperskemu mons. Franzi. Kakor „Piccolo“ nadalje poroča, so tatovi ostalo cerkveno posodje že razkosali, da so je lažje prodali.

En tatar je namreč ponudil neki osebi kelih za 300 K. Ta oseba je sporočila to uradništvu „Piccolo“ in destavila, da ne sme izdati tatu, ker je sicer v nevarnosti za lastno življenje. Uradništvo „Piccolo“ je na to dalo omenjeni osebi 300 K, ki je kelih odkupila. „Piccolo“ je pa izročil kelih ko-

perskemu proštu, a ni zahteval ničesar za odkup.

Promocija na dunajski univerzi. Včeraj je bil na dunajski univerzi promoviran doktorjem prava g. Maks Oberanel, član tukajšnjega akad. fer. društva „Balkan“.

Naše iskrene čestitke!

Razpis službe. Družba sv. Cirila in Metoda razpisuje moško učiteljsko mesto na svoji šoli v št. Rupertu pri Velikovcu. Nastopiti jo je treba začetkom letošnjega šolskega leta. Plača po dogovoru. S potrebnimi dokazili opremljene prošnje je vložiti na vodstvo družbe najkasneje do 5. avgusta t. l. Zleteti je, da ima prosilec skušnjo učiteljske vposobljenosti.

Vodstvo druž. sv. C. in M. v Ljubljani.

Pogreb Don Karlosa. Ako se ničesar ne spremeni na dovedenih dispozicijah, dospe truplo španskega pretendenta Don Karlosa danes zjutraj v Trst. Popoldne ponezo truplo — v privatni obliki, ne pa slavnostno, kakor so nekateri časopisi govorili — v baziliko sv. Justa. V soboto ob 9. uri se bo vršila svečana maša zadušnica in se položi truplo v rodbinski grob. Iz Varese je testamentarni izvršitelj Conte Forni telegrafiral na škofijski ordinarijat, da ne bo oficijelnega pogreba.

Tržaška mala kronika.

Nepošteni nočni odjemalci. V sredo ponoči so se v trgovino jestvin Silvia Beltrame na trgu sv. Frančiška št. 6, utihotapili tatovi, ki so odnesli za 60 K blaga in 40 K v gotovini.

Preprečeno podjetje. Ko so se v torek zvečer nekateri stanovalci hiše št. 46 v ulici Boschetto povrnili domu, so prepoznali nekoga moškega, ki je hišna vrata siloma odprl in hotel napraviti v hiši nekoliko svojih obiskov.

Uzmoviči na delu. Iz dvorišča hiše št. 14 v ulici Boschetto so neznani zlikovci predvčerajšnjem ponoči odpeljali štirikolesen voz z naloženim praznim sodom, ki sta lastnina vinotrtca Ivana Navarra.

Zasačeni tatovi. Predvčerajšnjem popoldne proti 5. uri je zapazil neki redar v bližini Krausnekovega gozdiča v Kolonji tri moške, ki so neke predmete iz gramovja ven vlekli. Ko se jim je redar približal, so naglih krač pobegnili. V gramovju se je našlo 3 konjske komete, par vajet in velik kos usnja. Vsi ti predmeti, ki so bili najbrž ukradeni, so na policijskem komisariatu v ulici Luigi Ricci lastniku na razpolago.

Koledar in vreme. — Danes: Apolinar škof. — Jutri: Kristina kr. — Temperatura včeraj ob 2. uri pop. + 29.0 Celv. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: — Semtertja oblačno. Zmerni vetrovi. — Temperatura malo spremenjena. — Tendencia za nevihte.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Adria“ v Barkovljah vabi g. pevovodjo in gg. pevce (moški zbor) na pevsko vajo, ki se bo vršila v nedeljo ob 3. uri popoldne.

Pevsko društvo „Velesila“ v Škedenju bo imelo svojo pevsko zabavo, v nedeljo dne 25. t. m. v gostilni „Gospodarskega društva“ v Škedenju. — Začetek ob 6. uri popoldne. Zabava bo trajala do 11. ure zvečer. Prijatelji petja dobro došli!

Pevsko društvo „Kolo“ bo imelo v soboto 24. t. m. ob 8. uri zvečer odborovo sejo v navadnih prostorih. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, da se gotovo udeležijo te seje.

Pevsko društvo „Slovenska straža“ v Gropadi priredi svojo vrtno veselico dne 5. septembra t. l. — Toliko na znanje bratskim društvom in slavnemu občinstvu.

Pevsko društvo „Ilirija“ pri sv. Jakobu naznanja sl. občinstvu ter cenjenim bratskim pevskim društvom, da priredi v nedeljo dne 22. avgusta veliko vrtno veselico na vrtu „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu o priliki obletnice razvija svoje zastave z bogatimi in obširnimi programom. Časni. bratska društva so naprošena, da svoje, za oni dan eventualno nameravane prireditve opuste. Ker je „Ilirija“ v minolem in tekočem letu bila na vseh narodnih prireditvah, kamor jo je klicala narodna dolžnost, pa je raditega opustila svoje prireditve, upa sedaj ob svoji obletnici obilne podpore se strani bratskih pevskih društev, kakor tudi slavnega občinstva.

Odbor pev. dr. „Ilirija“ opozarja svoje

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritičje.

Dražba, ki se vrši jutro 24. t. m. od 9. do 10. ure.

Krouometrična ura, slike ogledalo, tehnična, več kg. testenin in paradžaj.

Kontoarista:

ki bi potoval nekaterokrat v letu po Kranjskem in Primorskem išče PRVA KRANJSKA TOVARNA TEŠTENIN v Ilirski Bistrici. Italijanske veščice imajo prednost. — Predložiti je tudi prepis spraveval.

POZOR! Vse blago rešeno iz morja!

Kupil sem veliko partijo

Zefirja, 'oxforda, 'platna
in drugega blaga, katero prodajam
po zmerni ceni
v prodajalnici **Barriera vecchia 8**

Mnenje gosp. Dr. G. Lotheissen-a

docenta ranocelnštva na Dunaju.

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst.

Na Vašo željo Vam naznanjam, da rabim večkrat v kirur-gičnem oddelku Franc-Jozefove bolnišnice Vaše **Železnato Kina-Vino Serravallo** (Vino di China Ferruginoso Serravallo) katero bolniki jako radi pijejo.

Isto se je izkazalo uspešno tudi v raznih slučajih malokrvnosti.

DUNAJ, 28. novembra 1907.

Dr. Lotheissen.

Pohištvo solidno in elegantno

po zmernih cenah

Rafaele Italia
TRST — Via Maloanton

NOVI DOHODI. V dobroznani prodajalnici oblek

Alla città di Trieste, Trst

ul. G. Carducci 40 (prej Torrente)

Velika izbira moških oblek od K 14 do 44, deških od K 9 do 28. — Obleke za otroke od 3 do 10 let od K 2 do 16. Zaloga tu- in inozemskega blaga za obleke po meri, ki se izvršujejo v lastni delalnici. Specijaliteti hlač, jop in srajc za delavce, po neverjetno nizkih cenah.

„Alla città di Trieste“ Trst, ul. G. Carducci 40 (prej Torrente)

Zaloga cementa

Tovarne Portland - Cementa in cementnih plošč

društvo z om. Jam. v Spljetu

SILVIO MALOSSI

Trst, ulica dei Gelsi št. 3. Telefon 18-89.

Novo pogrebno podjetje (H. Stibel in dr.)

z bogato opremo za vsakovrstni pogreb

in prodajalnico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic, perle, porcelana.

.. ZALOGA ..

VOŠČENIH SVEČ. — Prodaja na debelo in drobno.

Se preseli meseca julija t. l. v Corso šte. 49.

blizu lekarne Rovis (Piazza Goldoni).

Pekarna in sladčičarna - Vinko Skerk

Trst, ulica Acquedotto 15 — podružnica ulica Miramare 9.

V moji pekarni se vabi vsaki dan 3 frišen kruh in se dovaša vsak čas tudi na dom. — Dobi se tudi najina. moke iz najboljših mlinov, bislote in posebne po specialitetu za čaj. Dobi se tudi veliko izbere butelj, ruma in vsake vrste čaja. Vse po najnižjih cenah. — Spoštovanjem V. SKERK.

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Giosuè Carducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižjih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in novoporočencem ::: prejernih sob, posebne olajšave :::

pevce in pevke naj se redno vdeležujejo pevskih vaj, ki so vsaki torek in petek, ker se bliža društveni koncert. Sprejemajo se novi pevci in pevke v društvenih prostorih, ulica Montecchi 15 I. nad.

Nar. delav. organizacija

Zveza jugoslov. železničarjev. Odborniki so vabljani na sejo, ki se vrši danes petek 23. t. m. ob 7 in pol uri zvečer v društvenih prostorih. Naj ne manjka nikdo.

Predsednik.

Darovi.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Šklednju. Za pogostitev otrok ob koncu šolskega leta, so darovali šked. podr. sledeči: Po 4 K: N. N., in gospica Slava Godina — Joklj. Gospa Ivanka Sancin — Rošo 3 K. Po 2 K gg. Marija Sancin — Cackova, obit. li Lovo Flego — Lazar, Ivan Flego — Lazar, Andrej Balca, Viktorija Trebižan, Franjo Šuman. Po 1 K gg. Peter Vranjac, Ana Godina — Ban, Marica Pižon, učiteljica, Josip Sancin — Kotalj, čevljar, Ana Sancin — Božek, obitelj Josip Sancin — Kotalj, Kazimir Sancin, Fany Pahor, Ernestina Sancin — Drejač. Po 50 st.: gg. Milka Godina — Skuts. Terezija Šuman, Antonija Šuman. Po 40 st.: gg. Antonija Budar, Antonija Merlak, Antonija Flego, Marija Vekjet. Marija Miklavc, Terezija Šuman, Marj. Verk. Po 30 st.: gg. Marija Pižon, Ivanka Pižon, Terezija Miklavc, Jožefa Flego. Ivana Taniš, N. N. Po 20 st.: gg. Ana Sancin — Jenik, Marija Šuman. Po 1 K sta darovali gg. Dorica in Marija Sancin — Drejač, Franc Šuman pa boteljko malinoveca. Vsem blagim darovalcem priskrba hvala! Srčna hvala tudi gospe Mariji Sancin — Mom, Ani Sancin — Božek in Ivanki Sancin — Rošo, ki so požrtvovalno nabirale darove.

Vesti iz Goriške.

Iz Orleka pri Sezani. V nedeljo dne 11. t. m. je bila pri nas potrditev obnega zbora društva „Draga“, ki se je vršil že 31. maja. To zavlečevalno zaslugo ima seveda bivši vrli društveni predsednik se svojim postopanjem zapram vsem družbenikom.

Zaradi tega je bil tudi uvažen od strani društva, kakor nepotrebuo peto kolo. Mož si je nakopal s takim postopanjem v naši vasi veliko sovražstva.

Društveno delovanje pod njegovim predsedstvom je vsakemu členu znano; naj se en baha kolikor boče, saj je razvidno dovolj, kam smo prijadrali z „Drago“.

Gospodu bivšemu predsedniku pa hočemo hiti za njegove zasluge vendar hvala! zato, da je izginil s površja. Pozabiti hočemo, kar je bilo — a njega puščati od sedaj naprej prav pozabljenega.

Potrjeni v odbor so bili vsi, ki so bili na obnem zboru dne 31. maja izvoljeni — brez uisiljevanja. Upamo, da se društvo zopet dvigne pod novim odborom iz nezdravega položaja. Sklenili smo, da 8. avgusta t. l. priredimo društveni ples, da se člani zopet oživijo po enoletnem mirovanju.

Umrl je včeraj v starosti 47 let g. Ivan Lokar, tovarnar, veleposesnik in podžupan v Mirnem pri Gorici.

Iz Šmarji: Dne 8. avgusta priredi „Bratno in pevsko društvo „Skolj“ veliko veselico, katere nikakor ne bo zadrževala za drugimi običajnimi šmarjenskimi veselici, ampak jih bo celo nadkriljevala. Nastopi nov društveni pevski zbor pod vodstvom g. učitelja Arturja Kodriča.

Društva, ki žele iz prijaznosti sodelovati, naj blagovole to naznaniti najkasneje do 30. t. m. Apeliramo na druga društva v bližini, da to vpošteajo.

Natančni vsopred objavimo pozneje.

Vesti iz Istre.

Čudna šola je ljudska šola v Uniji na kvarnerskih otokih v Istri. Šola je namreč hrvatska za hrvatske otroke, ker drugih otrok v Uniji sploh ni. Ali na tej hrvatski šoli poučuje učiteljica, ki ne umeje hrvatski! Došlo nam je namreč neko spridevalo te šole, kakoršnje je izdajala ta „hrvatska“ učiteljica hrvatske šole učencem koncem leta. To — ponavljamo še enkrat, da s hrvatske šole — je izpolinjeno na talijanski tiskovini!! To je škandal, da si večjega sploh ni misliti. Ali ravno italijanska učiteljica in talijansko šolsko spridevalo sta najboljši dokaz za razdrave razmere, ki vladajo še vedno v naši Istri!

Kotel se razpočil. Dva delavca ubita. V žganjariji „Ampelea“ v Rovinju se je v sredo 22. avgusta še neznanih vzrokov razpočil kotel. Dva delavca sta bila takoj mrtva, trije drugi pa ranjeni, eden od teh težko. Uvedla se je preiskava.

Vesti iz Koroške.

Dijaka Kleinmayr so našli mrtvega. — Cel vec 22. gimnazijca Friderika Kleinmayra ki so ga pogrcali že od 21. m. m., so včeraj predpoludne našli mrtvega v gozdu blizu vile Thyer ob Vrbačnem jezeru, kakih 100 metrov daleč od ceste. Preiskava je ugotovila, da se je Kleinmayr zastrupil kmalu potem, ko je zbežal od učma.

Kupujte „Narodni kolek“.

MALI OGLASI

se računajo po 3 stot. besedo; mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj.

Na Gorenjskem blizu kolodvora je hiša z velikimi gostilniškimi prostori in velikim vrtom na prodaj. Več pove Ins. oddelek Edinosti. 1289

Sprejme se v kavarno v Rojanu uslužbenec (mladenič), kateri zna tudi italijanski. 1292

V Koprivi priredijo fantje dne 25. julija veliki ples na okrašenem dvorišču gostilne „Zega“, katera bo preskrbljena s izvrstnim teranom in sladkimi štrukli. 1293

Par dobrih polagalcev parket dobi delo, akord. Povprašati: Primožič, Reka, Kavarna Fiume. 1287

Sprejme se takoj dečka, praktičnega za pekarno in slaščičarno. — Acquedotto 15, Vincenzo Skerk. 1295

Nova slovenska brivnica ulica Sette Fontane 13 se pripravlja slavnemu obitavstvu za mnogobrojen obisk Anton Novak. Svoji k svojim! 1279

Gostilna Potočnik na Bledu : lepa stanovanja za letovišcarje, senčnat vrt, okusna jedila, pristna vina. Zmerne cene. 1285

Pošten uradnik išče posojilo 100—150 kron, katere bi vrnil z dobrimi obrestmi v mesečnih obrokih. Ponudbe pod „Pošten“ na glavno pošto Trst 1285

Za dopisovanje v hrvaškem, nemškem in italijanskem odnosno tudi slovenskem jeziku, za uredniška ali komptorska dela ali za sotrudištvo pri kakem listu, išče nameščenja Hrvat. Pojasnila daje Inseratni oddelek Edinosti. 1250

Napoljske in sicilijske testenine po 56, 64, 72 stot. Najfinejše italijansko olje po K 1-12, 1-20, 1-60, 2-60 liter. Sicilijski paradjaser po 28 st. št. 13. Trst, ulica Farneto 3. 1060

Malo stanovanje (soba, kuhinja) z dvoriščem se odda v najem. F. Grgič, Sv. Ivan (Breg) št. 989. 1270

Točenje vina v kaki zalogi prevzame umirovjenec. Naslov pove Inseratni oddelek Edinosti. 1288

Učenca sprejme takoj trgovina jestvin. — Ponudbe pošiljati pod „Primorski trgovec“ stoječe v poštnem uradu Barriera vechia. 1290

Oddasta se dve sobi meblirani ali pa prazni za dne 24. avgusta. Ulica Santa Anastasio št. 20 v pritličju. Oglasiti se pri vratarju v Narodnem domu. 1879

Dobro izurjenega krojaškega pomočnika sprejme takoj Maks Kovačič, krojač v Postojni št. 122. 1295

Hočete se prepričati? obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove (vaga Torrence)

Ven izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke, kostumi za otroke, povrhniki, močne jope, košuli in raznih paletetov. Obleke za dom in deo. Delavsk. obleke. Tirolski loden. Nepremočljivi plašči (prista anglički). Specialiteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modni, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Kaka radost in kak'ponos ljubaja gospodinj ob pogledu na svetlo in čisto kuhinjo. In kako urno je vse občiščeno toliko pohištvo kolikor perilo. Čarobna zadovoljnost in radost vladate na njenem domu. Vse to pa se lahko doseže z

Schicht ovim milom

Točna in solidna postrežba.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij. podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE Štev. 17

Filijalke: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Pošiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge. Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lesena za to pripravljena suha skladišča.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČIŠČENJE „VACUM CLEANER“.

Točna in solidna postrežba.

HOTEL „ABBAZIA“

Ulica Geppa št. 20, Trst (Piazza Caserma) popolnoma prenovljen in preskrbljen z vsem komfortom. Sobe od K 2—naprej. Omnibus k vsakemu vlakcu. Restavracija slov. in nemško kuhinjo. Cene zmerne. Udani J. Woschitz.

Osnove vodnih napeljav :

za vzvišena, malovodna mesta, vasi, dvorce, posestva, trdnjave, gradove, tovarne, parke in vrte za dovajanje vode na polja obdelana zemljišča itd. izgotovljam pod garancijo na vsako višino in oddaljenost brez stroškov in samodelavne napeljave za hiše, kopalnice, stranišča, vodnjake, samodel. napajališča in gasilne naprave.

Anton Kunz

ces. kr. dvorni zalagatelj

Največja slovan, trdnja monarhije.

Hranice (Moravsko)

Prospekti brezplačno in poštino prosto.

Odlikov. tržaš. čevljarnica

„Calzoleria Triestina“

Trst, ulica Giosuè Carducci 21

— Za poletno sezono —

izbera : obuvala

iz črnega in barvanega usnja za gospode, gosp e dečke kakor tudi platnenih čevljev.

Zadnji uzorci, kroji in barve.

Delo solidno in natančno. — Jako zmerne cene.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISENTINI

Trst, ul. Giosuè Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno

po zmernih cenah

zaloga tu- in inozem. vin, spirita, likerjev in razprodaja na debelo in drobno

Jakob Ferhauc, Trst

Via delle Acque 6, nasproti Caffè Centrale

Velik izbor francoskega šampanja, penetih dezeritnih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgunder, renskih vin, Mosella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec alivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, dosli iz dobičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošlja se po povzetju. — Ceniki na zahtevo in franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(ex drug Drag. Vekjeta)

OCRSO št. 36 — TRST

Kupiti prilika prodaj. BLAZ VIKIET.

Bogat izbor zlatanin, srebrnin, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje stare zlate in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročila in popravlja vsakovrstno, srebrnine in žepne ure. Cene zmerne.

Giulio Reddersen

TRST, ulica Giosuè Carducci št. 23

TELEFON št. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modeli, umetne roke in noge, bergije, klini pasi, elastični pasi in nogovce, elektroterapijsne priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdravljeno. Potrebšnine iz gum' in nerodnih blaga.

Edina od c. kr. namestništva avtorizovana obrt za pokončavanje podgan, miši lisic, krto in vseh mrčesov, stenice in vseh drugih živalic

CARLO JENULL

Delavnica in zaloga TRST, ulica Tesa

št. 30 pritličje.

Giuseppe Grisi

Uvoz in izvoz jajc in perutnine

— Izključna prodaja perutnine —

Trst - ulica Campanile št. 15

vis-à-vis Alberti

O priliki Binkoštnih praznikov veliki dohodi kokoši. Specialiteta: letošnji piščanec za pečenje in praženje. Poulards, gosli (stare tri leta), kakor tudi PURANI.

Umetni zobje

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

v zobozdravniškem kabinetu

Dr. J. Čermák in G. Zsche

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specialist

za otroške bolezni

v ulici Stadion 6, I. n. Telefon 18, IV

(glede Fenice).

ter ordinira od 2. do 3. ure popoldne.

Bogomil Pino

divji arar v Sezani

ima svojo

ново prodajalnico

ur

v TRSTU

ul. Vinc. Bellini 13

nasproti cerkve svet. Antona novega

Vsakovrstne verižice po pravih tov. cenah

nasledniki Jakoba

Esposito & Bassa Klemenec — TRST,

ulica San Antonio 1. Trgovina manufaktur, blaga

in drugih predmetov ter suknja za ženske obleke

Izvoz jajc, čajne-

ga, kakor tudi navadnega masla. :

Postrežba na dom.

Luigi Musico

TRST, VIA SAN MAURIZIO 9

Postrežba na dom.

Štajerskih in fur-

lanskih kokoši in

razne divjačine. :